

Основно училище „Свети Климент Охридски” с. Виноград, общ. Стражица
Ул. Трета, №1, e-mail: ouvinograd@mail.bg

Утвърждавам:

Донка Игнатова, директор

Училищна програма за превенция на ранното отпадане от училище

Въведение

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици е изработена в контекста на Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване, на предложената от Европейската комисия „Стратегия за интелигентен устойчив растеж „Европа 2020” и на препоръките, направени във връзка с тях по отношение превенцията на социалното изключване и за по-добро образование и грижи в периода на ранното детство, насочени към осигуряване на всички деца на възможности за най-добър старт в живота. Програмата кореспондира със стратегията за развитие на училището и действащия в училището

Механизъм за идентифициране на деца в риск за отпадане от училище.

Принципи

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици кореспондира с темата за приобщаващото образование като предпоставка за предотвратяване на социалното изключване. Базира се на основни принципи на приобщаващото образование:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус
- Приобщаващото образование предполага промени в образователната система, за да може тя да се адаптира към потребностите на конкретното дете в много по-голяма степен, отколкото детето да се адаптира към системата
- Различията между децата са източник на многообразие и богатство, а не на проблеми
- Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес

- Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация следва да бъдат адаптирани, за да се създадат възможности за приобщаване.

ВИЗИЯ

Програмата за превенция на отпадане се основава на иновативно, гъвкаво и личностно ориентирано обучение:

- учениците да получат пълноценни знания, умения и компетентности
- да се изградят като свободни и морални личности, способни да живеят и работят заедно, да общуват помежду си, да поемат отговорности в демократично гражданско общество
- да развиват творческите си заложби и способности
- да изградят умения и навици за здравословен начин на живот
- училището да се утвърди като конкурентноспособен и привлекателен център за всички деца от Виноград и Паисий, подлежащи на задължително обучение

Визията на ОУ в с. Виноград като училище, осигуряващо ефективна, качествена и достъпна подкрепа за деца и ученици, застрашени от отпадане, която осигурява пълноценна личностна реализация в училищния живот, се фокусира върху:

- разнообразни дейности в часовете за занимания по интереси, насочени към удовлетворяване на желанията и потребностите на учениците
- съчетаване на урочни и извънкласни форми на обучение и възпитание
- работа с деца в неравностойно социално положение
- работа с деца със специални образователни потребности
- уютна и функционална образователна среда

Идентификация на проблема

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем.

Причините за това са комплексни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическата колегия. В последно време се постигнаха добри резултати, като бе намален броят на отпадналите ученици в нашето училище, но се появиха една друга категория ученици, които са застрашени от отпадане. Анализирайки проблема констатирахме, че учениците са в училище, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия малка част от тях допускат неизвинени отсъствия. Най-голям е проблемът, свързан със липсата на препитание за родителите им, което ги принуждава да заминат за чужбина и да вземат децата си със себе си.

В условията на обучение в мултикултурна среда, обучението на писмен и говорим книжовен български език е затруднено и някои ученици трудно се поддават на ограмотяване. Това от своя страна се явява в известна степен предпоставка за последващо затруднено обучение и развитие от V клас нагоре.

Анализ на ситуацията

В началото на учебната 2018/2019 година в ОУ „Свети Климент Охридски” беше направена оценка на риска от отпадане на ученици от училището.

Като рискови фактори, предшестващи отпадането, бяха идентифицирани:

- Продължително отсъствие от училище
- Проблемна семейна среда
- Трудна адаптация към изискванията в училище

SWOT-АНАЛИЗ

Силни страни:

- Квалифицирани учители
- Интерактивни методи на обучение
- Извънкласни дейности
- Възможности за изява
- Създаване на приятелска среда
- Добра материална база
- Включване на всички ученици в целодневно обучение

Слаби страни:

- Недостатъчна роля на ученическото самоуправление за създаване на подкрепяща среда за ученици, застрашени от отпадане
- Недостатъчна ефективност на взаимодействието „училище – родители”
- Относително голям брой извинени и неизвинени отсъствия на учениците

Възможности:

- кандидатстване по различни програми, насочени към финансиране на превантивни по отношение на отпадането дейности
- ранно идентифициране на децата в риск
- нови форми за по-голямо ангажиране на родителите
- ефективно включване на ресурсите на училището и местната общност при реализиране на дейностите за превенция на отпадането от училище
- обучение на педагогическия екип да идентифицира и решава социалните, образователните, поведенческите и други проблеми, които поставят децата в риск да отпаднат от училище

- разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми за мотивиране и задържане на децата, консултиране, професионално ориентиране и чрез активна работа със семейството
- поддържане на база данни, индивидуално портфолио, индивидуални програми за всяко застрашено дете
- разширяване на връзките с извънучилищните институции

Заплахи:

- Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите
- Липса на ефективни санкции за родителите
- Нисък жизнен стандарт на повечето от родителите
- Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище
- Липса на финансови възможности за подкрепа на застрашените от отпадане
- Отсъствие на родителите от страната и делегиране отговорностите по отглеждане и възпитаване на децата им на роднини

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Обща цел:

Създаване на подкрепяща среда за учениците в училище

Подцели:

1. Изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност

Индикатор за постигане – неизвинени и извинени отсъствия (намаляване)

2. Създаване на положителни нагласи към учебния процес

Индикатор за постигане – успехът на застрашените ученици

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО ОТ УЧИЛИЩЕ

1. Своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на училищния материал и застрашеност от отпадане ("ранен учебен неуспех").

➤ Диагностиката се извършва в началото на всяка учебна година във всяка паралелка и завършва с протокол за оценка. В това проучване се включват учителите, преподаващи в класа, и един или двама родители, предварително избрани на паралелкова среща, организирана от класния ръководител. Задължително оценката на дейността и поведението на учениците обхваща три насоки:

- общо психофизиологическо развитие;
- интелектуално развитие, учебни постижения по направления;
- социално поведение.

➤ При установена промяна в поведението на ученика (закъснения, отсъствия без уважителни причини, раздразнимост, склонност към агресия и др.) задължително се уведомява директора и родителите в най-кратки срокове.

➤ Училищната комисия за превенция провежда разговор с детето, а при необходимост родителите се насочват към професионално консултиране от специалист (психолог, обществен възпитател, социален работник, педиатър)

1.1. Изготвяне на ежемесечни отчети от класните ръководители за броя на отсъствията и причините, поради които учениците отсъстват.

1.2. Изработване и ежегодно актуализиране на регистър на застрашените от отпадане деца.

1.3. Анализ на постиженията на застрашените от отпадане ученици и осъществяване на педагогическа подкрепа от страна на учителите и училищното ръководство. Съгласуване на педагогическото взаимодействие, насочено към това детето да се чувства ценено и сигурно в училището. Така бихме могли да повишим неговата мотивация за посещение в училище.

1.3.1. Разработване на наваксващи програми по съответните предмети.

1.3.2. Провеждане на задължителна допълнителна индивидуална и групова работа по съответните предмети, предоставяща възможности за индивидуален темп при усвояване на учебния материал от застрашените от отпадане ученици.

1.3.3. Определяне на учители-наставници за учениците, застрашени от отпадане след идентифицирането им.

1.3.4. Повишаване квалификацията на учителите за работа с деца в риск.

2. Включване на застрашените от отпадане ученици в извънкласни и извънучилищни дейности.

2.1. Откриване на силните страни на личността и прилагане на училищни програми и проекти за развитие на личните и социални умения на децата

2.2. Развиване на силните страни на личността чрез индивидуална работа с учениците или включването им в групи за извънкласни дейности.

2.3. Осигуряване на публични изяви на учениците с изявени дарби.

3. Осъществяване на ефективен диалог между училището и семействата на застрашените от отпадане ученици.

3.1. Въвеждане на алтернативи на традиционната родителска среща.

3.2. Организиране на кампании, които да стигнат до родители и настойници.

- намиране на родители, които могат да са посредници между училището и децата в риск;

- родители, които могат да осигурят ресурси за подкрепа – учебни пособия, облекло, обувки;

- родители, които да се включат в групи за въздействие над други родители;
- родители, с чиято помощ училището би могло да организира срещи с успели хора с различни професии и заемащи отговорни длъжности – лекар, писател, свещеник, кмет;

3.3.Засилване на контрола върху отсъствията и своевременно информиране на родителите /веднага след установяване на отсъствието/

4.Осигуряване на реално партньорство с външни за училището служби, организации и специалисти и при необходимост взаимодействие при решаване на казуси /отдел „Закрила на детето“, РУ „Полиция“, инспектор Детска педагогическа стая, местната комисия за БПМН, участници в мултидисциплинарния екип по силата на Координационния механизъм/